

Effektivare hyres- och arrendenämnder (Ds 2016:4)

Med anledning av lämnade förslag i nämnda promemoria vill Jusek lämna några kommentarer.

Promemorian synes genomarbetad och innehåller flera goda förslag innebärandes att verksamheten i hyres- och arrendenämnderna effektiviseras, prövningen moderniseras och görs mer ändamålsenlig. Jusek anser att förslagen är bra och instämmer i utredningens slutsatser i stort. Jusek vill dock särskilt lämna synpunkter rörande några av förslagen.

Åtgärder som förbättrar nämndernas verksamhet

Jusek instämmer helt i de lämnade förslagen avseende samordning av administration vid tingsrätt och samlokaliserad nämnd. Att fortsätta att ha olika organisationsmodeller för landets nämnder är inte att föredra, utan Juseks uppfattning är att det är viktigt att det för prövning av hyres- och arrendetvister finns en enhetlig organisation för hela landet. Det betyder att även de stora nämnderna behöver samordnas på ett bättre sätt med domstolarna på respektive ort.

Det är vidare enligt Juseks mening en självklarhet att det verkas för ett bättre arbetsutbyte mellan tingsrätt och nämnd exempelvis genom att rådmän ges en möjlighet att tjänstgöra i nämnden på frivillig basis eller genom växeltjänstgöring. Jusek är inte heller främmande för att generellt utvidga tjänstgöringsskyldigheten för rådmän i tingsrätt att omfatta även tjänstgöring i samlokaliserad nämnd.

En utökad delegation av arbetsuppgifter

Frågan om utvidgad delegation är en för Jusek viktig fråga. Delegation använd på rätt sätt medför ofta en bättre och mer effektiv handläggning. Detta kan för nämndens del ha positiv inverkan på verksamhetsmålen. Det vore naturligt att delegationsmöjligheterna i nämnderna så långt som det behövs och är möjligt, utvecklas i samma riktning som de som följer av tingsrättsinstruktionen, vilket kan ha betydelse bl.a. för en tjänsts attraktivitet, minskad personalomsättning och för att ett arbetsutbyte ska kunna underlättas. Det kan även vara av värde att kunna delegera uppgifter som enligt lag eller annan författning inte måste utföras av en lagfaren eller uppgifter som inte medför en alltför ingripande åtgärd i ärendet. Det är en viktig uppgift för chefen för en domstol/nämnd att bedöma om en lagfaren beredningsjurist eller notarie under utbildning, har den kunskap och erfarenhet samt det omdöme som behövs för att hantera ärenden genom delegation. Detsamma gäller naturligtvis även andra handläggarkategorier som kan bli aktuella för delegation.

Jusek instämmer vidare i stort kring utredningens resonemang avseende delegation för notarier och ser positivt på dessa förslag. Jusek är också positiv till att utredningen noterar att en kunnig beredningsjurist med lång erfarenhet skulle kunna anförtros mer komplicerade ärenden än en relativt ny notarie.

En utökad möjlighet till notariatjänstgöring i nämnderna

Jusek instämmer i utredningens uppfattning att en ökad notariatjänstgöring skulle gagna samhället i stort eftersom fler jurister skulle få praktisk erfarenhet av nämndens arbete. Detta kan också vara positivt för den enskilde notarien ur utbildningsperspektiv då man får en möjlighet till specialisering. Frågan är dock hur man på bästa sätt uppnår detta och när i tiden det är lämpligast att man tjänstgör i nämnden som notarie. De krävs att det finns lämpliga notariearbetsuppgifter som bidrar dels till utbildningen av en notarie på bästa sätt, dels till verksamheten.

I förslaget förordas en kombinerad notariatjänstgöring. Detta synes tilltalande ur den enskildes utbildningsperspektiv, om notarien ges en möjlighet till tjänstgöring i nämnden under minst sex månader och tjänstgöringen förläggs under en tid av notariatjänstgöringen då notarien får ut mest av tjänstgöringen utbildningsmässigt. Frågan är då när i tiden det skulle vara bäst att tjänstgöra i nämnden. För det fall det hade varit möjligt, kanske det bästa vore att lägga tjänstgöringen lite senare under tingstjänstgöringstiden. Att lägga tjänstgöringen i nämnden i slutet av tingstjänstgöringen skulle dock kunna vara en nackdel för den enskilde, inte minst mot bakgrund av att det är under den sista perioden i domstolen som det ges möjlighet att döma i både brottmål och tvistemål. Frågan är också vilken inverkan detta skulle kunna få på betygssättningsystemet. Vidare är det ytterst tveksamt om det vid tjänstgöring i nämnden skulle vara bra att förlänga notariatjänstgöringstiden utöver den normala tiden. Vid en eventuell förlängning av notariatjänstgöringstiden finns en överhängande risk att detta har en negativ inverkan på antalet notariatjänstgöringsplatser i landet i stort, att det faktiskt inte blir fler som får en möjlighet till notarieutbildningstjänst.

Vad gäller pakettjänstgöring vid notariatjänstgöring kan detta möjligen vara ett bättre alternativ. Pakettjänstgöring används redan idag för flera kombinationer av myndigheter och domstol. Tjänstgöringstidens längd och placering i tiden är klagjord från början, dvs. notarien arbetar inledningsvis sex månader i nämnden och resterande tid på domstolen.

Slutligen vill Jusek peka på vikten av att det, vid en utökad möjlighet till notariatjänstgöring i nämnderna, ges en väl genomtänkt notarieutbildningstjänstgöring, för vilken de i utredningen föreslagna delegationsförändringarna är av stor betydelse.

Jusek

Magnus Hedberg
Vd

Elisabeth Åberg
Central facklig förtroendevald